

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

III. Iac. Sadoletvs Episc. Carpent. D. Erasmo Roterodamo S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

Hefychij luculentè scriptum in eam sententiam, ut probare conaretur omnes Psalmos Davidis esse. Is liber mihi cum ceteris omnibus perit. Reliqua sunt apud me Græca collectanea in Psalmos incerto autore: scripta non tam copiosè, quàm eleganter: quibus præcipuè utor. In iis interdum citatur Hefychius. Sed ego cum illa legi, & Latinorum aliquos de eorum numero quos prædicat: non tam illorum explanationem valde sequens, quàm Spiritui sancto permittens me totum, feror quacunquè me ille vocat: cuius vtiàm ut spiritualis in me homo, sic etiam corporalis templum idoneum esse posset. Sed crede mihi, mi Erasme, nostra nobis non parum adhuc obest infirmitas. Deus autem omnium potens, qui tibi labores, & sollicitudines, & affectam valetudinem dat: quis scit, an maiore tuo bono id faciat, quàm si quietem tibi & molle otium præberet: equidem confido ita esse, nihil laboriosa sollicitaque vita, sed quæ cum Deo profusè coniuncta sit, videtur reuera fieri posse felicius. Germanicæ nationi bene sit: amo enim gentem totam, dignissimamq; arbitror, quæ in vera tuenda ac propugnanda religione suorum maiorum gloriam consequatur: cui qui obstant, & contaminant patriæ suæ decus ad bonam eos mentem convertat Deus. Tuæ in Psalmum meum annotationes mihi gratissimæ: itaque cogito magnam partem illorum mendorum tollere: nam aliqua sunt, quæ autoribus optimis nituntur. De me, mi Erasme, sic tibi persuadeas volo: quanquam ego tenuis sum, & magnis à fortuna detrimentis multatus: nihil me tamen habere, quod non tuum æquè velim esse ac meum. Neque in hoc solùm, sed in omni tua dignitate atque fama conservanda hoc sum animo, ut sponte per me ipse, & abs te monitus, summam tibi fidem in amicitia ac benevolentia semper sum præstiturus. Vale. XIV. Calend. Octob. M. D. XXX. Carpentoract.

III.

IAC. SADOLETVS EPISC. CARPENT.
D. Erasmo Roterodamo S. P. D.

Quod literæ meæ ad te tardissimè perferantur, planè mole-
stum mihi est. Cuperem enim illas maturè reddi: nec tam,
ut te delectaret, quod tu humanissimè atque amicissimè fieri
seribis, quàm ut meum tibi officium celeriter esset cognitum.
Tuas quidem tertio Calend. Martij datas, ineunte Maio accepi.
In quibus quod mihi de valetudine prospera gratularis, equidem
libenter accipio hanc gratulationem tuam, tui amoris eximij
erga me testem. Veruntamen scito à medio Nouembri vsq; ad A-
prilem extremum minus me commodè valuisse. Itaque toto hoc
tempo-

tempore & intermissa nostra studia conticuerunt, & ego nihil dignum viro potui exequi. Ad meam nunc tamē pristinam promotionem sum reuersus, de qua antē ad te scripseram, ut commentarios in Pauli epistolam ad Romanos conficerem. Quod opus est difficillimum omnium est, sicuti & tu sentis, & ego te ipsa experiri tamen animo non deficio. Vtinam sic euentum meorū consiliorum fortunet Deus, quemadmodum à mea parte nihil meę laboris deerit, nec studij. Accidit autem mihi peropportune, ut nanciscerer diu Chrysostomi commentarios in omnes Pauli epistolas Græca lingua impressos: qui mihi domo ab Episcopo Veronæ missi sunt: quorum ego famam, vel volumen eua ipsū ad te purō peruenisse. Cupio quidem certē, ut quod tunc tibi defuisse scribis, cum hoc idem opus esses aggressus, id nunc suppetat, si fortē tibi libeat: quæ iam diu exorsus fueras, ea nunc pertere. Frobenianam operam non repudiabimus, cum tempus erit excutendi: præsertim te tanto autore, ut res rectē geratur, curam adhibente. Sed mihi magis, mi Erasme, tuo iudicio est opus, quod ego semper maximū feci, & facturus sum. Res ardua est, ego difficiliter & tardē scribo. Nouos etiam, nequē eos paucos, inuenio sensus: qui boni sunt, an secus (ego enim mihi ipsi non satis fido) talium virorum, qualis es tu (si tamen aliqui tales iudicium exquirendum mihi est. Tuum certē imprimis, qui me vovis, aut præcipue in hoc genere scribendi non doctrinam modo, quæ in te summa est, sed copiam etiam & dignitatem orationis adhibuisti. Basilium magnum sua loquentem lingua exiisse à te, & in manus hominum diuulgatam esse, vehementer gaudeo. Nam quod mihi à te sit inscriptus, id maius est cui de me iudicij testimonium, quàm ego expectassem: aut quàm me dignū esse arborer. Sed tua humanitas & beneuolentia eiusmodi, ut nō quid me accipere, sed quid te dare oporteat, potius expendas. Equidem maximas tibi de eo gratias habeo: quod etiam relatus & occasio fuerit. Te ita crebri, & à tam multis peti, & mirum facit mihi, & permolestum est: nec video quæ sit causa, nisi fortē ea, de qua iam pridem ad te scripsi: exultatio tua videlicet, quæ in tam alto sita est loco, ut omnibus statibus inuidiæ proposita esse videatur. Nam qui in hanc Theologiæ palestram nomen suum profertur, quō sibi de principio commendationis aliquid in vulgus querant: nomen eligunt clarissimum, in quod insistentur: augeat deinde rixam ipsa contentio. Sed ego si isto lococulm, vna semel defensione, in vniuersum omnibus responderem: partim inuente facta consilia; excusans, si quid fortē esset à me in illa ætate liberius scriptum: partim etiam modestē prudenti; retractans, quæ eiusmodi essent: ut etiam si non veritate, ac saltem verisimiliter ansam aliquam possent præbere obre-

stanti-

stantibus: quod summos doctores sanctissimos homines certius fecisse. Postremò verò, omnem sensum meum de fide Catholica ita exponens, vt non posset cuiquam esse dubium quid sentirem: hoc opere edito, perenne mihi silentium suscipere aduersus maleuolos, quorum insolentiam iniquasque calumnias, cum res ipsa & veritas, tum tua excellens fama, virulque refutaret. Sed ego hæc non tam monendi tui causa loquor (non enim tu egres monitor) quàm testificandi sensus & animi mei. Occolampadium extinctum, vtinam possem dolere iure. Si enim literæ & doctrina hominis postulabant, nisi extitisset ille in alio genere perniciosus. Psalmum tuum auidè expecto, eumque perlegere cupio. Epistolarum tuarum volumen audio exiille, Lugduni que haberi: id ego mihi qui mihi emerent. Tu interea, mi Erasme, si nos diligis, da operam vt valeas, & sustentens aetatem istam tuam iis, quibus soles, optimarum artium studijs, & conscientia rectorum consiliorum. Nos qui te plurimum amamus, nullo vnquam loco deerimus, nec famæ, nec laudi, nec voluntati etiam tuæ. Vale. Carpent. VIII. Idus Maij, M.D. XXXII.

IV.

IAC. SADOLETVS EPISC. CARP. DES.
Erasmo Roterodamo S. P. D.

IS qui tibi hæc literas reddidit, minus mihi sanè cognitus est: Inequè ego hominis mores, naturamque perspexi. Sed cum adiuisset ad me, diceretque se celebritate famæ, & amore quodam nominis tui commotum, velle ad te proficisci, vt sub te magistro lautioribus literis operam daret: non potui non probare hoc eius constitutum: nam & rem pulcherrimam, & doctorem præstantissimum appetere mihi visus est. Proinde petenti à me commendatitias literas, libenter conseruaui consuetudinem meam: & in his, quæ ad humanitatem pertinent, facilem ei me prebui. Commendo tibi eum igitur: sed ita, vt cum ipse de eo fereris iudicium, dignumque statueris, quem in amicitiam tuam recipias: tum eum sic adhibeas, & benignitate tua complectare, vt quod sine vilo tuo incommodo fiat, aliquem ipse fructum sui huius rectissimi studij consequatur. Ego posteaquam ad te proximè rescripsera, biduo illo aut triduo accepi libellos tuos, quorum iam bonam perlegi partem: imprimis que sum tuis defensionibus aduersus illos obretractores tuos mirabiliter delectatus, summam enim illæ doctrinam, & illam, quam ego maximè probo, egregiè redolent animi moderationem. De Basilio ite-